

**XLI. Adósságszolgálattal kapcsolatos bevételek és
kiadások**

A fejezet a központi költségvetés devizában és a forintban fennálló adóssága kamat- és egyéb kiadásait és bevételeit tartalmazza.

KIADÁSOK

Az államadóssággal kapcsolatos összes kiadás 1 446 963,3 millió forint volt 2014-ben, amely összeg 198 525,5 millió forinttal (15,9%-kal) haladja meg az előirányzatot. Ezen belül a kamatkiadás 1 345 850,2 millió forintban teljesült, 15,5%-kal haladva meg a 1 165 015,2 millió forint összegű tervet.

Az államadósság utáni kamatkiadásoknak az eredeti előirányzathoz viszonyított 180 835,0 millió forintos többletkiadását a finanszírozási és a kamatkiadási szerkezet módosulása, a devizaárfolyam tervektől eltérő alakulása, illetve a hozamszint változása okozta. A kedvező piaci helyzetben a megnövekedett finanszírozási igény miatt a tervezettnél nagyobb összegekben került sor az államkötvények, a lakossági állampapírok és diszkont kincstárjegyek kibocsátására, ami növelte a kiadásokat. Mivel 2014-ben a költségvetés kamatbevételei 242 813,5 millió forinttal meghaladták a tervezettet, azaz a bevételek nagyobb mértékben emelkedtek, mint a kiadások, így a nettó kamatkiadások csökkentek, és 61 978,5 millió forinttal maradtak el az eredeti tervektől.

1. Cím: A devizában fennálló adósság kamatkiadásai

A devizában fennálló adósság kamatkiadásai 51 583,0 millió forinttal lettek magasabbak a tervezettnél, és 383 641,0 millió forintot tettek ki. A többletkiadás a devizában fennálló hitelek 1 389,9 millió forintos és a devizakötvények 50 193,1 millió forintos kamatkiadás-növekedésének az eredménye. A tervekhez képesti kiadás növekedést főként a deviza kibocsátások tervektől eltérő megvalósulása, a nem tervezett devizakötvény visszavásárlás és a tervezettnél kedvezőtlenebb devizaárfolyam eredményezték. 2014-ben az euró átlagos árfolyama 308,6 forint volt, szemben a tervezett 296,9 forintos árfolyammal.

A nemzetközi pénzügyi szervezetektől és a külföldi pénzügyintézetektől (Világbank, EBB, EBRD, KfW, ET Fejlesztési Bank, IMF, EB) felvett, illetve az átvállalt külföldi devizahitelek után kifizetett kamatok – beleértve a mark-to-market kamatokat – összesen 1389,9 millió forinttal lettek magasabbak a tervezettnél, és 65 849,6 millió forintot tettek ki. A megtakarítást a tervezettől elmaradó hozamok, a többletkiadást a tervektől eltérő összegű önkormányzati adósságátvállalások és a hozzájuk kapcsolódó kamatkiadások okozták.

Az EBB-től felvett devizahitelek után fizetett kamatok összege 21 178,1 millió forintot tett ki, ami az előirányzat 87,1%-át jelenti. A megtakarítás egyrészt a hitelfelvétel tervezettől elmaradó összegéből ered, másrészt a tervezettől alacsonyabb devizakamatokból, amit részben ellensúlyozott az árfolyamváltozás kedvezőtlen hatása.

A KfW hitelek kamatkiadása 7,2 millió forinttal haladta meg a tervet és 155,8 millió forint volt az év során. A tervnél nagyobb teljesítést a tervekhez képesti magasabb árfolyam eredményezte.

Az ET Fejlesztési Banktól felvett hitelek esetében a hozamok csökkenése és a tervektől eltérő hitellehívások eredményezték a kiadások csökkenését. Ezen a soron 624,2 millió forinttal lett alacsonyabb a kamatkiadás, és 2 685,9 millió forintot tett ki.

A MÁV-tól és az ÁAK-tól 2002-ben átvállalt devizahitelek kamatkiadása együttesen 1 437,6 millió forintot tett ki, amely kismértékű növekedést jelent a tervekhez képest.

Az EBRD-től származó hitelek kamatkiadása az előirányzattal megegyező szinten, 0,4 millió forintra teljesült.

Az EB hitelek kamatkiadása 909,4 millió forinttal haladta meg a tervet, és 28 529,1 millió forint volt az év során. Az előirányzatot meghaladó teljesítést a tervekhez képesti magasabb árfolyamok eredményezték, amit nem tudott ellensúlyozni a kamatok mérséklődése.

Az önkormányzatoktól 2011-ben átvállalt devizahitelek kamataként összesen 1 615,3 millió forint került megtervezésre, a teljesülés viszont az árfolyam gyengülés következtében 1 694,5 millió forint lett.

Az önkormányzatoktól 2013-ban és 2014-ben átvállalt devizahitelek után 10 027,9 millió forint kifizetés történt, amely a tervezettet 3 974,4 millió forinttal haladta meg. Az emelkedést a tervekben még nem szereplő, 2014-ben megvalósult újabb átvállalások miatti kamat-kifizetések okozták.

A központi költségvetés által 1999-től kibocsátott devizakötvények után 317 791,4 millió forint összegű kamatot fizetett az állam. Az 50 718,9 millió forint összegű többletet az árfolyam- és hozamhatások, a tervekhez képest eltérő kibocsátási összeg és struktúra, valamint a devizakötvény visszavásárlás okozta. A volumenhatáson belül jelentősen hozzájárult a kiadások növekedéséhez a tervet meghaladó PÉMÁK (Prémium Euró Magyar Államkötvény) és Letelepedési kötvény értékesítés.

A devizakötvények alcímen belül került elszámolásra, és 140,3 millió forintot tett ki a külön előirányzattal nem rendelkező ún. mark-to-market betétek után fizetett kamatok összege. A deviza államadósság kockázatainak csökkentése érdekében az ÁKK Zrt. swapműveleteket köt. A nemzetközi piaci szokványok alapján a swap műveletek miatt fennálló partnerkockázatok csökkentése érdekében a felek a swapok nettó értékének megfelelő fedezetet (betétet) helyeznek el egymásnál, amiből az adósságállomány részét képezik az ezen ügyletek után az ÁKK Zrt.-nél elhelyezésre került fedezeti összegek (az ún. mark-to-market betétek) az egyéb kötelezettségek soron. Ezzel kapcsolatban jelentkezett az említett összegű kamatkiadás.

2. Cím: A forintban fennálló adósság kamatkiadásai

A forintadósság kamatkiadásai 2014-ben 962 209,2 millió forintot tettek ki, amely 129 252,0 millió forinttal nagyobb az előirányzatnál.

A forinthitelek kamatkiadása összességében 1 181,1 millió forinttal maradt el az előirányzattól, és 30 698,5 millió forintot tett ki. A kiadáscsökkenés ellentétes hatások eredményeként valósult meg. Az EBB-től felvett projekt finanszírozó hitelek esetén, a csökkenő kamatok hatására 2 681,7 millió forinttal mérséklődött az év során kifizetett kamatok összege, és 20 686,3 millió forintot tett ki. Az ET fejlesztési Bank hiteleknél 189,0 millió forintos megtakarítás jelentkezett. Az előbbieket részben ellensúlyozva a MÁV-tól 2011-ben átvállalt hitelek 281,4 millió forintos többlete, valamint az önkormányzatoktól átvállalt hitelekénél a nem tervezett 2014. évi átvállalások után fizetett kamatok növelték a kiadásokat. Az önkormányzatoktól átvállalt hitelek kamatkiadása 6 754,7 millió forintot tett ki.

A forint államkötvények kamatkiadásai 779 866,3 millió forintot tettek ki 2014-ben, amely 135 866,8 millió forinttal több az előirányzatnál. A kamatkiadások alapvetően a megemelt kibocsátások következtében nőttek, amit a forintkamatok vártnál nagyobb mértékű csökkenése részben ellensúlyozott.

A piaci értékesítésű államkötvények kamatkiadásai 21,4%-kal, azaz 136 216,5 millió forinttal haladták meg a tervezettet, és 772 496,5 millió forintot tettek ki. A többletkiadásokat két ellentétes irányú hatás befolyásolta: a kedvező piaci helyzetben a terveket meghaladó kibocsátások növelték, a tervektől elmaradó hozamok csökkentették a kiadásokat. Ezzel szemben a másodpiaci műveletek (kötvény-visszavásárlások, kötvény cserék, tőzsdén kívüli (OTC) és hálózati visszavásárlások) során az alacsonyabb kamatszint miatt – és a tervezettnél nagyobb mennyiség esetében – árfolyamveszteség jelentkezik, ami növeli a kamatkiadásokat. Az államkötvények lejáratát simító és a költségvetés finanszírozásának biztonságát növelő kötvény visszavásárlások és kötvénycserék esetében ez az árfolyamveszteség valójában az eredeti lejáratig terjedő időszakra jutó kamatkiadás előrehozását jelenti, így ezzel a többlet kamatfizetéssel a jövőbeni kamatkiadások csökkennek.

A nem piaci értékesítésű államkötvények 7 369,8 millió forintos kamatkiadása 349,7 millió forinttal lett kevesebb az előirányzatnál. A változó kamatozású államkötvények esetében a rövid futamidejű állampapír kamatok csökkenése miatt a tervezettnél alacsonyabb hozamok alakultak ki, így csökkent a kamatkiadás. Ezen előirányzat csoport esetében a kamatkiadást megalapozó államkötvény állomány megegyezett a tervezéskor előre jelzett állománnyal.

A kincstárjegyek 151 644,4 millió forint összegű kamatkiadása 5 433,7 millió forinttal maradt el a tervektől. Ezen belül a diszkont kincstárjegyek után kifizetett 84 743,5 millió forint kamat 5755,5 millió forinttal kevesebb, mint az előirányzat. A diszkont kincstárjegyek esetén ez a megtakarítás egyrészt a többletkibocsátás miatti plusz kamatkiadásoknak, másrészt a hozamok csökkenése miatti megtakarítás ellentétes hatásaként alakult ki. A lakossági kincstárjegyek kamatkiadása 66 900,9 millió forintot tett ki, amely 321,8 millió forinttal haladta meg a terveket. A sikeres reklámkampány, illetve a lakossági kereslet növekedése hatására több lakossági kincstárjegy értékesítésére került sor, ami növelte a kiadásokat, ugyanakkor a tervezettnél jobban csökkenő hozamok kevesebb kiadást eredményeztek.

3. Cím: Egyéb költségek

Az adósság és követelés-kezelés egyéb kiadásai cím együttes összege 101 113,1 millió forintot tett ki, amely 17 690,5 millió forint többletkiadást jelentett az előirányzathoz képest. Ezen a címen az állam a forint- és deviza elszámolások, állampapír kibocsátások, az állampapírok lakossági értékesítése utáni jutalékot, valamint a forgalmazás egyéb költségeit fizeti ki (KELER díjak, tőzsdei díjak, nyomdaköltség stb.). E cím tartalmazza az állampapírok lakossági értékesítését támogató marketing-kommunikációs kiadások, valamint az adósság- és követelés-kezelés költségeinek előirányzatait is. Az előirányzatot meghaladó teljesülés egyrészt a tranzakciós illeték tervhez képesti túllépésének, másrészt a terveket jelentősen meghaladó lakossági értékesítéshez kapcsolódó (értékesítési) jutalék kiadások növekedésének tudható be.

A piaci kibocsátásokhoz, hitelfelvelelekhez kapcsolódó forint- és devizajutalékok 98 474,8 millió forintot tettek ki 2014-ben, amelyek a tervekhez képest 17 815,2 millió forinttal lettek magasabbak. A forintjutalékok esetében a tranzakciós illeték összege 70 404,6 millió forintot tett ki. Az értékesítési jutalékfizetéssel járó lakossági állampapíroknak a tervet jelentősen meghaladó értékesítése miatt lett az előirányzatnál magasabb a jutalékok nagysága, ami 25 080,2 millió forintot tett ki. A forgalmazók elsősorban az általuk értékesített állampapírok mennyisége után kapják a kapcsolódó jutalékokat. A devizajutalékok összege

1 240,0 millió forinttal maradt el a tervektől, és 2990,0 millió forintot tettek ki. A csökkenést a tervekhez képest kisebb összegben megvalósult devizakötvény kibocsátás okozta.

Az állampapírok lakossági értékesítését támogató kiadások összege 1 575,3 millió forintot tett ki, ami kismértékben elmaradt az előirányzattól. Az adósságkezelés költségei az előirányzattal egyezően 1 063,0 millió forintot tettek ki.

BEVÉTELEK

A központi költségvetés adósságszolgálattal kapcsolatos bevételeinek összege 334 456,1 millió forint volt, amely 242 813,5 millió forint többletbevételt jelent az előirányzathoz képest. A túlteljesítéshez a forintadósság és -követelések kamatbevételi többlete 241 089,5 millió forinttal járult hozzá, a deviza kamatbevétel többlete pedig 1 724,0 millió forint volt.

1. Cím: Devizában fennálló adósság és követelések kamatelszámolásai

A devizában fennálló kamatbevételek és követelések összege meghaladta az előirányzatot. A költségvetési előirányzat eredetileg 480,1 millió forint összegű kamatbevétellel számolt, ehhez képest a tényleges bevétel 2 204,1 millió forintot ért el.

A deviza többletbevétel döntő mértékben a PÉMÁK értékesítése során elszámolt felhalmozott kamatbevételből és árfolyamnyereségből származott, amely 2014-ben a devizakötvények kamatelszámolásai soron került elszámolásra. Ezen bevétel összege a várt mértéket jelentősen meghaladó értékesítés mellett 1 746,3 millió forintot tett ki. Az év folyamán a ténylegesen értékesítés összeg 361 111,5 millió forint volt, szemben a tervezett 59 380,0 millió forinttal.

Az ún. mark-to-market betétműveletekhez és a devizaszámla elszámolások egyéb bevételeihez kapcsolódóan kapott kamatok 160,5 millió forintot tettek ki 2014-ben. E betétek nagysága a deviza kereszt-árfolyamoktól függ. Mivel a keresztárfolyam csak nagy bizonytalansággal becsülhető, a betét után kapott kamatláb nagysága is nehezen tervezhető előre, ezért 2014-ben előirányzattal nem rendelkezett.

2. Cím: Forintban fennálló adósság és követelések kamatbevételei

A forint államadósságból és -követelésekből származó kamatbevételek jelentős összeget, 332 252,0 millió forintot értek el 2014-ben. A 241 089,5 millió forintos túlteljesülés döntően az államkötvény aukciókhoz és csereaukciókhoz kapcsolódik. Az államkötvények többszöri aukciós értékesítése, az államkötvények csereaukciója és az OTC ügyletek során az alacsony szintre csökkent piaci hozamok miatt az értékesítés árfolyamnyereséggel történt. Ez a keletkező árfolyamnyereség (kamatbevétel) 220 475,8 millió forinttal haladta meg az eredetileg tervezett szintet. A kamatbevétel növekedése a tervekhez képest az aukciókon jelentkező hatalmas érdeklődés miatt megemelt összegű értékesítésnek köszönhető, aminek nagyságát a vártnál alacsonyabb kamatszint tovább növelte.

A kincstárjegyek kamatbevétele 55,9 millió forintot tett ki, ami a kincstári hálózatban értékesített kincstárjegyek többletbevétele. Az alárendelt kölcsöntőke kötvények után kapott kamatbevételek kismértékben elmaradtak a tervektől, és 328,3 millió forintot tettek ki. Az elmaradást a tervezetthez képest alacsonyabb kamatok okozták.

A kamatbevételek másik jelentős tétele a Kincstári Egységes Számla után az MNB által fizetett kamatból származott. Ezen a címen 20 622,6 millió forint kamattöbblet mutatkozott, amely így 29 053,9 millió forintot ért el. A jegybank irányadó kamatlába 2014 folyamán a jegybanki kamatcsökkentések hatására alacsonyabb lett a prognosztizáltnál, ugyanakkor a KESZ állománya meghaladta a tervezettet, amely ezáltal ellensúlyozta a kisebb kamatláb hatását.

Varga Mihály
miniszter

MEZÉRTGÁZDASÁGI MINISZTERIUM
MINISZTER
*

